

Informatika pro moderní fyziky (3) rozšíření RubyGems, ladění programů a zpracování textu

František HAVLŮJ

e-mail: haf@ujv.cz

ÚJV Řež

oddělení Reaktorové fyziky a podpory palivového cyklu

akademický rok 2016/2017, 19. října 2016

- 1 Co jsme se naučili minule
- 2 Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
 - Vytvoříme excelovskou tabulku
- 3 Kde je chyba?
- 4 Dodělavka z minula: jehla v kupce sena
- 5 Zpracování textu
 - Obecný rozbor
 - Načítání výstupního souboru
- 6 Automatizace tvorby vstupů
 - Zápis všech výsledků do tabulky
 - Co dál?

Co jsme se naučili minule

Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler

Kde je chyba?

Dodělavka z minula: jehla v kupce sena

Zpracování textu

Automatizace tvorby vstupů

Obsah

- 1 Co jsme se naučili minule
- 2 Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
- 3 Kde je chyba?
- 4 Dodělavka z minula: jehla v kupce sena
- 5 Zpracování textu
- 6 Automatizace tvorby vstupů

- základy jazyka Ruby na všechny způsoby
- vstup a výstup na terminál i do souboru
- první kroky ve zpracování dat (čtení ze souboru, zpracování CSV tabulky - ještě musíme dodělat)

Obsah

- 1 Co jsme se naučili minule
- 2 Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler**
 - Vytvoříme excelovskou tabulku
- 3 Kde je chyba?
- 4 Dodělavka z minula: jehla v kupce sena
- 5 Zpracování textu
- 6 Automatizace tvorby vstupů

Knihovny (gemy) jsou základ

- existují mnohá rozšíření, tzv. knihovny – v ruby se jim říká rubygems
- aktuálně nás zajímá něco na práci s excelovskými soubory
- gemy jdou sice instalovat na systémové úrovni, ale z toho je pak zase jenom neštěstí
- použijeme radši **bundler**, správce gemů pro každého: vyřeší za nás závislosti a postará se o snadnou instalaci

Máme bundler?

- otestujeme rubygems: `gem -v`
- pokud není, zapláčeme, protože jsme asi špatně nainstalovali Ruby
- otestujeme bundler: `bundle -v`
- pokud bundler není, doinstalujeme `gem install bundler`

Jak na to

- najdu si, která knihovna mě zajímá (třeba na rubygems.org nebo kdekoli jinde): my bychom rádi rubyXL
`https://github.com/weshatheleopard/rubyXL`
- vytvořím si prázdný Gemfile – tam se specifikuje, které gemy chci používat: `bundle init`
- do gemfilu – je to normální Ruby skript! – dopíšu `gem "rubyXL"`
- nainstaluju: `bundle install -path vendor/bundle` (ten parametr stačí poprvé, bundler si to pak pamatuje v konfiguráku `bundle/.config`)

Jak použít?

- na začátku svého skriptu pak musím nahrát bundler:
- `require "bundler/setup"`
- a teď už můžu nahrát jakýkoli gem:
- `require "rubyXL"`

RTFM, RTFM, RTFM

- na stránkách `rubyXL` se nachází spousta příkladů a návodů – <https://github.com/weshatheleopard/rubyXL>
- kromě toho má i slušnou dokumentaci (GIYF / "rubyxl docs") – <http://www.rubydoc.info/gems/rubyXL/3.3.15>
- napoprvé navedu do začátku:

```
workbook = RubyXL::Workbook.new  
worksheet = workbook[0]  
worksheet.add_cell(0, 0, 'A1')  
workbook.write("data.xlsx")
```

Jednoduché cvičení

- použijte soubor `data_two_1.csv`
- vytvořte excelovský soubor se dvěma listy, na obou bude sloupec 1, sloupec 2 a součet
- na jednom součet bude jako číslo (sečte to váš skript)
- na druhém bude součet jako excelovský vzorec

Obsah

- 1 Co jsme se naučili minule
- 2 Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
- 3 Kde je chyba?**
- 4 Dodělavka z minula: jehla v kupce sena
- 5 Zpracování textu
- 6 Automatizace tvorby vstupů

Ladění programů

- v každém programu je aspoň jedna chyba
- není důležité nedělat chyby, ale je nutné je umět najít
- když si program/Ruby na něco stěžuje, tak si to přečtěte, jinak se nic nedozvíte
- pokud nepoznám, v čem je chyba, jsem bezezbytku ztracen
- následují tři úlohy, kde je úkolem najít všechny chyby
- z didaktických důvodů postupujte metodou tupého spouštění a postupného opravování

Úloha 1

```
# vypsat nasobilku (na kazdem radku deset soucinu)

(1..10).each do |i|
  (1..10).each do |j|
    puts "#{i} * #{j} = #{i*j} "
  end
  puts
end
```

Úloha 2

```
# vypsat soucet vseh cisel z prvniho sloupce souboru "data.csv"

File.foreach("data.csv") do |row|
  ary = line.strip.split
  y = ary[1]
  x += y
end
puts x
```

Úloha 3

```
# v souboru "data.txt" najde nejmensi a nejvetsi cislo

File.readlines("data.txt").each do |line|
  ary = line.strip.split
  ary.each do |x|
    if x > max
      max = x
    end
    if x < min
      min = x
    end
  end
end
puts "Minimum = #{min}"
puts "Maximum = #{max}"
```


Obsah

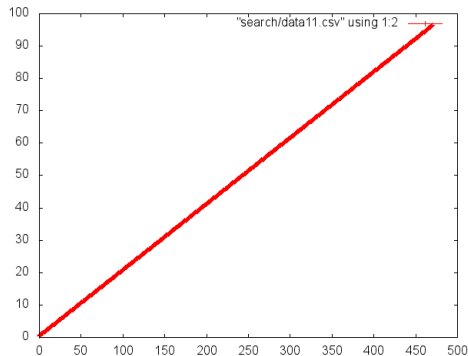
- 1 Co jsme se naučili minule
- 2 Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
- 3 Kde je chyba?
- 4 Dodělovka z minula: jehla v kupce sena**
- 5 Zpracování textu
- 6 Automatizace tvorby vstupů

Zadání

1

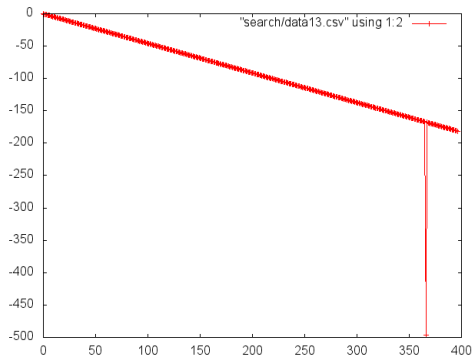
Adresář plný CSV souborů (stovky souborů) obsahuje data, která jsou záznamy signálů s lineární závislostí.
V pěti z nich jsou ale poruchy - data ležící zcela mimo přímku.
Kde?

Příklad - dobrý signál

Co jsme se naučili minule
Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
Kde je chyba?
Dodělovka z minula: jehla v kupce sena
Zpracování textu
Automatizace tvorby vstupů

Příklad - špatný signál

Řešení

- stačí vykreslit grafy pro všechny
- `Dir` pro najít souborů
- připravit a spustit `gnuplot`
- kouknu a vidím

Řešení 2

- trocha matematiky po inženýrsku
- odečtu vhodnou lineární funkci
- podívám se na rozdíl mezi minimem a maximem

nebo

- sleduju rozdíl dvou po sobě jdoucích hodnot
- pokud se mi $\text{sgn}(dx)$ změní, tak je jasno

Co jsme se naučili minule
Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
Kde je chyba?
Dodělovka z minula: jehla v kupce sena
Zpracování textu
Automatizace tvorby vstupů

Obecný rozbor
Načítání výstupního souboru

Obsah

- 1 Co jsme se naučili minule
- 2 Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
- 3 Kde je chyba?
- 4 Dodělovka z minula: jehla v kupce sena
- 5 Zpracování textu**
 - Obecný rozbor
 - Načítání výstupního souboru

Problém č. 2: mnoho výpočtů, inženýrova smrt

Zadání

Při přípravě základního kritického experimentu je pomocí MCNP potřeba najít kritickou polohu regulační tyče R2. Jak se tato poloha změní při změně polohy tyče R1?

Co máme k dispozici?

MCNP

Pokud připravíme vstupní soubor (v netriviální formě obsahující polohy regulačních tyčí R1 a R2), spočítá nám keff.

Potřebovali bychom ale něco na:

- 1 vytvoření velkého množství vstupních souborů
- 2 extrakci keff z výstupních souborů
- 3 popřípadě na vyhodnocení získaných poloh tyčí a keff

Pracovní postup

- 1 načíst keff z výstupního souboru MCNP

Pracovní postup

- 1 načíst keff z výstupního souboru MCNP
- 2 vygenerovat potřebné vstupní soubory

Pracovní postup

- 1 načíst keff z výstupního souboru MCNP
- 2 vygenerovat potřebné vstupní soubory
- 3 vyrobit BAT soubor na spuštění výpočtů

Pracovní postup

- 1 načíst keff z výstupního souboru MCNP
- 2 vygenerovat potřebné vstupní soubory
- 3 vyrobit BAT soubor na spuštění výpočtů
- 4 načíst výsledky ze všech výstupních souborů do jedné tabulky

Pracovní postup

- 1 načíst keff z výstupního souboru MCNP
- 2 vygenerovat potřebné vstupní soubory
- 3 vyrobit BAT soubor na spuštění výpočtů
- 4 načíst výsledky ze všech výstupních souborů do jedné tabulky
- 5 buď zpracovat ručně (Excel), nebo být Myšpulín a vyrobit skript (úkol s hvězdičkou)

Co jsme se naučili minule
Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
Kde je chyba?
Dodělavka z minula: jehla v kupce sena
Zpracování textu
Automatizace tvorby vstupů

Obecný rozbor
Načítání výstupního souboru

Algoritmus

1 najít řádek s keff

Algoritmus

- 1 najít řádek s keff
- 2 vytáhnout z něj keff, takže například:

Algoritmus

- 1 najít řádek s keff
- 2 vytáhnout z něj keff, takže například:
- 3 rozdělit podle rovnítka

Algoritmus

- 1 najít řádek s keff
- 2 vytáhnout z něj keff, takže například:
- 3 rozdělit podle rovnítka
- 4 druhou část rozdělit podle mezer

Algoritmus

- 1 najít řádek s keff
- 2 vytáhnout z něj keff, takže například:
- 3 rozdělit podle rovnítka
- 4 druhou část rozdělit podle mezer
- 5 vzít první prvek

Realizace (1/5)

```
keff = nil

File.foreach("cl_1o") do |line|

end

puts keff
```

Realizace (2/5)

```
keff = nil

File.foreach("cl_1o") do |line|
  if line.include?("final estimated combined")

    end
end

puts keff
```

Realizace (3/5)

```
keff = nil

File.foreach("cl_1o") do |line|
  if line.include?("final estimated combined")
    a = line.split("=")

    end
end

puts keff
```

Realizace (4/5)

```
keff = nil

File.foreach("cl_1o") do |line|
  if line.include?("final estimated combined")
    a = line.split("=")
    b = a[1].split

  end
end

puts keff
```


Realizace (5/5)

```
keff = nil

File.foreach("cl_1o") do |line|
  if line.include?("final estimated combined")
    a = line.split("=")
    b = a[1].split
    keff = b[0]
  end
end

puts keff
```

Co jsme se naučili minule
Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
Kde je chyba?
Dodělovka z minula: jehla v kupce sena
Zpracování textu
Automatizace tvorby vstupů

Zápis všech výsledků do tabulky
Co dál?

Obsah

- 1 Co jsme se naučili minule
- 2 Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
- 3 Kde je chyba?
- 4 Dodělovka z minula: jehla v kupce sena
- 5 Zpracování textu
- 6 Automatizace tvorby vstupů**
 - Zápis všech výsledků do tabulky
 - Co dál?

Určení poloh tyčí

Ve vstupním souboru si najdeme relevantní část:

```
c -----  
c polohy tyci (z-plochy)  
c -----  
c  
67 pz 47.6000      $ dolni hranice absoberu r1  
68 pz 40.4980      $ dolni hranice hlavice r1  
69 pz 44.8000      $ dolni hranice absoberu r2  
70 pz 37.6980      $ dolni hranice hlavice r2
```

Výroba šablon

Jak dostat polohy tyčí do vstupního souboru? Vytvoříme šablonu, tzn nahradíme

```
67 pz 47.6000      $ dolni hranice absoberu r1
```

Výroba šablon

Jak dostat polohy tyčí do vstupního souboru? Vyrobíme šablonu, tzn nahradíme

```
67 pz 47.6000      $ dolni hranice absoberu r1
```

nějakou značkou (*placeholder*):

```
67 pz %r1%      $ dolni hranice absoberu r1
```

Chytáky a zádrhele

- kromě samotné plochy konce absorbéru je nutno správně umístit i z-plochu konce hlavice o 7,102 cm níže
- obecně je na místě ohlídat si, že placeholder nebude kolidovat s ničím jiným

Doporučené nástroje jsou:

- již známá funkce `sub` pro nahrazení jednoho řetězce jiným
- pro pragmatické lenochy funkce `File.read` načítající celý soubor do řetězce (na což nelze v Pascalu ani pomyslet)
- možno ovšem použít i `File.readlines` (v čem je to lepší?)

Realizace

```
DELTA = 44.8000 - 37.6980

template = File.read("template")
(0..10).each do |i1|
  (0..10).each do |i2|
    r1 = i1 * 50
    r2 = i2 * 50
    s = template.sub("%r1%", r1.to_s)
    s = s.sub("%r1_%", (r1 - DELTA).to_s)
    s = s.sub("%r2%", r2.to_s)
    s = s.sub("%r2_%", (r2 - DELTA).to_s)
    File.write("inputs/c_#{i1}_#{i2}", s)
  end
end
```

Jak na to

Máme všechno, co potřebujeme:

- načtení keff z jednoho výstupního souboru
(`File.foreach`, `include a split`)
- procházení adresáře (`Dir.each`)
- zápis do souboru (`File.open` s parametrem `w` anebo `File.write`)

Takže už to stačí jen vhodným způsobem spojit dohromady!

Realizace

```
Dir["*o"].each do |filename|  
  keff = nil  
  
  File.foreach(filename) do |line|  
    if line.include?("final estimated combined")  
      a = line.split("=")  
      b = a[1].split  
      keff = b[0]  
    end  
  end  
  
  puts "#{filename} #{keff}"  
end
```

Výstup

Výsledkem je perfektní tabulka:

```
outputs/c_0_0o 0.94800  
outputs/c_0_10o 0.99800  
outputs/c_0_1o 0.94850  
outputs/c_0_2o 0.95000  
outputs/c_0_3o 0.95250  
outputs/c_0_4o 0.95600  
...
```

Hloupé je, že nikde nemáme tu polohu tyčí.

Chytrá horákyně

... by jistě vyrobila toto:

```
0 0 0.94800
0 10 0.99800
0 1 0.94850
0 2 0.95000
0 3 0.95250
0 4 0.95600
...
```

Nápovědou je funkce `split` (podle podtržítka) a funkce `to_i` (co asi dělá?)

Realizace chytré horákyně

```
Dir["outputs/*o"].each do |filename|
  keff = nil

  File.foreach(filename) do |line|
    if line.include?("final estimated combined")
      a = line.split("=")
      b = a[1].split
      keff = b[0]
    end
  end

  s = filename.split("_")
  puts "#{s[1].to_i} #{s[2].to_i} #{keff}"
end
```

Navážeme na úspěchy z minulých týdnů

- vykreslit graf! pro každou z 11 poloh R1 jedna čára (závislost keff na R2)
- (= csv soubor, gnuplot, znáte to)
- najít automaticky kritickou polohu R2 pro každou z 11 poloh R1
- a zase graf... (kritická poloha R2 v závislosti na R1)

Co jsme se naučili minule
Rozšíření Ruby: RubyGems a Bundler
Kde je chyba?
Dodělavka z minula: jehla v kupce sena
Zpracování textu
Automatizace tvorby vstupů

Zápis všech výsledků do tabulky
Co dál?

A to je vše, přátelé!

